

Leefbaarheid in Hellendoorn

1-meting

In opdracht van

Woningstichting Hellendoorn en gemeente Hellendoorn

Jeroen Rous

Ilse Giesbers

juli 2004

RIGO Research en Advies BV

De Ruyterkade 139

1011 AC Amsterdam

telefoon 020 522 11 11

telefax 020 607 68 40

<http://www.rigo.nl>

Rapportnummer: 86810

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	1
1.1	INLEIDING	1
1.2	LEESWIJZER	1
2	ALGEMENE TOELICHTING	3
2.1	INLEIDING	3
2.2	DE LEEFBAARHEIDSENQUÊTE	4
2.3	ONDERZOEKSOPZET	4
2.4	LEESWIJZER THEMA HOOFDSTUKKEN	6
3	DE WONING	7
3.1	INLEIDING	7
3.2	HET OORDEEL OVER DE WONING	7
3.3	TUSSEN 2001 EN 2004	8
3.4	CONCLUSIES	10
4	DE WOONOMGEVING	11
4.1	INLEIDING	11
4.2	HET OORDEEL OVER DE WOONOMGEVING	11
4.3	TUSSEN 2001 EN 2004	12
4.4	CONCLUSIES	14
5	DE VOORZIENINGEN	15
5.1	INLEIDING	15
5.2	HET OORDEEL OVER DE VOORZIENINGEN	15
5.3	TUSSEN 2001 EN 2004	16
5.4	CONCLUSIES	17

6	DE WIJK EN HAAR BEWONERS	19
6.1	INLEIDING	19
6.2	HET OORDEEL OVER DE WIJK EN HAAR BEWONERS	19
6.3	TUSSEN 2001 EN 2004	20
6.4	CONCLUSIES	22
7	VERVUILING	23
7.1	INLEIDING	23
7.2	HET OORDEEL VAN DE BEWONERS OVER VERVUILING	23
7.3	TUSSEN 2001 EN 2004	24
7.4	CONCLUSIES	25
8	CRIMINALITEIT EN VEILIGHEID	27
8.1	INLEIDING	27
8.2	HET OORDEEL VAN DE BEWONERS OVER CRIMINALITEIT EN VEILIGHEID	27
8.3	TUSSEN 2001 EN 2004	28
8.4	CONCLUSIES	29
9	VERKEER	31
9.1	INLEIDING	31
9.2	HET OORDEEL VAN DE BEWONERS OVER HET VERKEER	31
9.3	TUSSEN 2001 EN 2004	31
9.4	CONCLUSIES	32
10	TOTAALORDEEL EN WIJKPROFIELEN	33
10.1	TOTAALORDEEL	33
10.2	WIJKPROFIELEN	33
10.3	CONCLUSIES	37
BIJLAGE		39
	UITLEG TABEL VERSCHILLEN	39
	BEWONERSAVONDEN	39
	VERGELIJKING INDICATOREN 2001 - 2004	46

1

Inleiding

1.1 Inleiding

Begin 2001 hebben de gemeente Hellendoorn en Woningstichting Hellendoorn het initiatief genomen om periodiek de leefbaarheid van de gemeente in kaart te brengen. In 2001 is de zogenoemde 0-meting uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek hebben ruim 1.800 inwoners hun mening gegeven over zaken die van invloed zijn op de beleving van de leefbaarheid in de wijk. Naast de bewoners zijn ook professionals, mensen die beroepsmatig te maken hebben met de leefbaarheid in de wijk, ondervraagd.

Eind 2003 is een begin gemaakt met de start van de tweede meting van de leefbaarheid, de 1-meting. In april en mei 2004 zijn wederom ruim 1.800 bewoners ondervraagd. In deze rapportage leest u de bevindingen van de 1-meting en een vergelijking met de 0-meting.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk twee begint met de bespreking van de opzet van het onderzoek. Het vervolg van de rapportage laat zich langs twee lijnen lezen: de bevindingen per thema en de bevindingen per wijk.

In het eerste deel worden de uitkomsten aan de hand van een zevental thema's besproken. De hoofdstukken drie tot en met zeven bespreken de onderstaande onderwerpen:

1. De Woning
2. De Woonomgeving
3. De Voorzieningen
4. De Wijk en haar bewoners
5. Vervuiling
6. Criminaliteit en Veiligheid
7. Verkeer

Per thema, bijvoorbeeld veiligheid, wordt aangegeven wat de best en minst scorende wijken zijn en wat de veranderingen ten opzichte van de eerste meting zijn.

Waar mogelijk wordt een vergelijking gemaakt met het gemiddelde van alle Lemon onderzoeken in Nederland.

Het tweede deel van de rapportage, hoofdstuk tien, bespreekt de uitkomsten aan de hand van wijkprofielen. Per wijk worden de sterke en de zwakke punten besproken en wordt gezien wat de veranderingen zijn ten opzichte van de eerste meting. De rapportage wordt afgesloten met de verslagen van de bewonersavonden in Haarle en Hellendoorn, Nijverdal en Hulsen en Daarle en Daarlerveen.

2

Algemene toelichting

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden inhoud en opzet van deze rapportage toegelicht. Onder andere aan bod komen; de leefbaarheidsaspecten, de wijkindeling, de opzet van het onderzoek, de betrouwbaarheid en de respons op de enquêtes.

De uitkomsten van deze meting en van de 0-meting uit 2001 zijn te bekijken op:

www.hellendoorn.nl en www.wst-hellendoorn.nl.

De leefbaarheidsmonitor Lemon

Voor het meten van de leefbaarheid in Hellendoorn is gebruik gemaakt van de Lemon Leefbaarheidsmonitor. Met dit instrument worden de oordelen van bewoners over de leefbaarheid aan de hand van kaartbeelden inzichtelijk gemaakt. De uitkomsten kunt u bekijken op:

www.rigo.nl/lemonweb

Naast de uitkomsten van de leefbaarheidsmonitor van Hellendoorn kunt u op deze website ook de uitkomsten van onderzoeken in andere Nederlandse gemeenten bekijken. Doet Hellendoorn het beter dan gemiddeld in Nederland of juist niet?

2.2 De leefbaarheidsenquête

In de leefbaarheidsmonitor van Hellendoorn worden de bewoners naar hun mening gevraagd op 56 vragen, onderverdeelt in acht thema's.

De woning	voldoende medische voorzieningen	overlast stallen caravans
onderhoud buitenkant woning	voldoende sportvoorzieningen	Overlast en criminaliteit
kwaliteit van de toegang tot de woning	voldoende openbaar vervoer voorzieningen	overlast bevoorrading winkels
geluidsisolatie	De wijk en haar bewoners	overlast uitgaansgelegenheden
woning makkelijk te vinden?	sociaal economische samenstelling	overlast drugsgebruik
makkelijk parkeren bij de woning?	etnische samenstelling	geweldpleging in de wijk
voldoende parkeerplaatsen bij de woning?	onderling contact wijkbewoners	inbraak in de wijk
De woonomgeving	betrokkenheid wijk	Diefstal
kwaliteit bestrating	verantwoordelijkheidsgevoel in de wijk	Vandalisme
Straatmeubilair	activiteiten bewonersvereniging	Graffiti
openbare verlichting	voelt u zich thuis in de wijk	Veiligheid
verlichting achterpad	hinder door burenruzies	donkere plekken
inrichting pleintjes en open plekken	overlast geluid burenen	samenscholing jongeren bedreigend?
aanwezigheid groenvoorzieningen	overlast geluid huisdieren	Aanwezigheid wijkagent
onderhoud groenvoorzieningen	overlast buitenshuis klussen	Verkeer
inrichting groenvoorzieningen	Vervuiling	overlast verkeer
voldoende speelvoorzieningen	overlast stank	overlast rijgedrag
onderhoud speelvoorzieningen	overlast zwerfvuil	overlast onoverzichtelijke verkeerssituaties
De voorzieningen	overlast vuilnis	Waardering leefbaarheid
voldoende winkels	overlast uitwerpselen huisdieren	Totaaloordeel
voldoende scholen	overlast autowrakken	
voldoende sociaal culturele voorzieningen	overlast ongedierte	

2.3 Onderzoeksopzet

Het onderzoek

Om een goed beeld te krijgen van de leefbaarheid per wijk zijn 105 personen per wijk ondervraagd. In totaal zijn 1.890 mensen, verdeeld over 18 wijken, opgenomen in het onderzoek. In de opzet van het onderzoek is ervoor gekozen om personen van 16 jaar en ouder te benaderen. Via een aselechte steekproef is een selectie gemaakt van de bewoners van Hellendoorn. De vragenlijsten zijn telefonisch afgenomen.

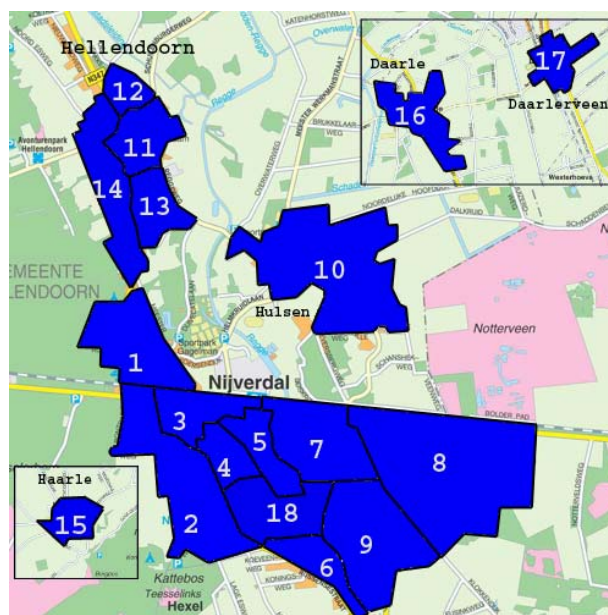
De respons

De 1-meting is zo opgezet dat het mogelijk is om uitspraken te kunnen doen op wijk- en gemeentelijk niveau. Met in totaal 1.890 ingevulde enquêtes is 5% van de bevolking van Hellendoorn (36.150 inwoners) ondervraagd. Per wijk zijn telkens iets meer dan 100 bewoners succesvol benaderd. Over de hele gemeente levert dit een respons op van 42%.

Wijk	Ingevuld	Wijk	Ingevuld
1. Zeeheldenwijk, Wilhelminawijk	104	10. Hulsen Dorp, Kruidenwijk Oost / Centrum / Noord / West	105
2. Nijverdal West / Noetsele I/II/III, 't Hexel	106	11. Hellendoorn Centrum, Den Dam	104
3. Nijverdal Centrum	104	12. De Hófte	106
4. Bloemen- / Schilderswijk	105	13. De Blenke	106
5. Prinsessenwijk	105	14. De Zuid Es, De Noord Es, Hellendoorn	101
6. 'n Oaln Diek	105	15. Haarle Dorp	106
7. De Brake, Konijnenberg	106	16. Daarle Dorp	105
8. Nijverdal Oost, 't Lochter, Boersingel	106	17. Daarlerveen Dorp	105
9. Groot Lochter	106	18. De Blokken	105
Totaal Hellendoorn			1.890

De wijkindeling

Bij de opzet van het onderzoek is uitgegaan van de onderstaande wijkindeling.

1. Zeeheldenwijk, Wilhelminawijk	10. Hulsen Dorp, Kruidenwijk Oost / Centrum / Noord / West
2. Nijverdal West / Noetsele I/II/III, 't Hexel	11. Hellendoorn Centrum, Den Dam
3. Nijverdal Centrum	12. De Hófte
4. Bloemen- / Schilderswijk	13. De Blenke
5. Prinsessenwijk	14. De Zuid Es, De Noord Es, Hellendoorn
6. 'n Oaln Diek	15. Haarle Dorp
7. De Brake, Konijnenberg	16. Daarle Dorp
8. Nijverdal Oost, 't Lochter, Boersingel	17. Daarlerveen Dorp
9. Groot Lochter	18. De Blokken

2.4 Leeswijzer thema hoofdstukken

In de hoofdstukken drie tot en met negen worden de uitkomsten van het onderzoek per thema beschreven. Ieder hoofdstuk bestaat uit een inleiding, een beschrijving van de uitkomsten van 2004 en een vergelijking van de uitkomsten met de uitkomsten van 2001 en met de landelijke gegevens. Bij de vergelijking wordt gekeken naar de gemiddelden en naar de spreiding van de rapportcijfers. De spreiding geeft informatie over de consensus van de bewoners. Het toont hoe een oordeel tot stand komt. Er wordt onder meer gekeken naar het aantal extreme cijfers (een 1 of een 10) dat wordt gegeven.

Wanneer mogelijk zal er een vergelijking van de uitkomsten met landelijke gegevens plaatsvinden. In een groot aantal gevallen is dit niet mogelijk omdat er een vragenlijst is gebruikt die afwijkt van thema's die bij andere Lemon onderzoeken is gebruikt. Ieder hoofdstuk wordt afgesloten met conclusies.

Nadrukkelijk dient bij het lezen van de rapportage in acht te worden genomen dat de uitkomsten een weerspiegeling zijn van de oordelen van bewoners over aspecten van leefbaarheid. Beleving hoeft niet noodzakelijkerwijs overeen te komen met de werkelijkheid.

De woning
onderhoud buitenkant woning
kw aliteit van de toegang tot de woning
geluidsisolatie
woning makkelijk te vinden?
makkelijk parkeren?
voldoende parkeerplaatsen?

3

De woning

3.1 Inleiding

De eerste zes vragen van de enquête hebben betrekking op de eigen woning. Het oordeel over de eigen woning is in belangrijke mate bepalend voor het totale oordeel over de leefbaarheid in de wijk. Niet verwonderlijk, als bewoner breng je de meeste tijd in de wijk in de eigen woning door.

Er is gevraagd naar het onderhoud van de buitenkant van de woning, de kwaliteit van de toegang tot de woning, de geluidsisolatie, of de woning gemakkelijk te vinden is en of het gemakkelijk parkeren is in de wijk waar de woning staat.

3.2 Het oordeel over de woning

Over het algemeen zijn de bewoners zeer tevreden over het onderhoud van de buitenkant van hun woning en de kwaliteit van de toegang tot de woning. Beide vragen krijgen gemiddeld een 7,9 als waardering. De geluidsisolatie wordt, hoewel iets lager dan de eerste twee vragen, eveneens goed gewaardeerd. Het krijgt een 7,3 als cijfer. De bewoners van de Blokken en de Blenke geven het laagste gemiddelde rapportcijfer, een 6,5 en een 6,6. De woningen in de Blokken zijn meer gevoelig voor contactgeluiden. Dit verklaart mogelijk het lagere oordeel van de bewoners.

In de wijk de Blokken is een herstructureringstraject in ontwikkeling op het moment van analyseren van de leefbaarheidsmonitor. In algemene zin leidt de onzekerheid die gepaard gaat met de herstructureringsplannen tot een lagere leefbaarheidsbeoordeling. Herstructureringswijken in Nederland laten een soortgelijk beeld zien. De onzekerheid over de toekomst werkt door in alle vragen die zijn gesteld, zelfs de vragen die niet beïnvloed worden door de herstructurering.

RAPPORTCIJFERS GEMEENTE HELLENDOORN	2001	2004
ONDERHOUD BUITENKANT WONING	7,6	7,9
KWALITEIT TOEGANG WONING	7,6	7,9
GELUIDSISOLATIE	7,2	7,3
WONING MAKKELIJK TE VINDEN?	7,4	7,6
MAKKELIJK PARKEREN?	7,7	7,1
VOLDOENDE PARKEERPLAATSEN?	6,7	6,6

In alle wijken geeft men aan dat het voor onbekenden makkelijk is om de woning te vinden. Alle wijken krijgen dan ook een rapportcijfer dat hoger is dan een 7.

Het aanbod aan parkeerplaatsen wordt in alle wijken als voldoende beoordeeld en de bewoners geven aan dat het redelijk makkelijk is om een parkeerplaats in de wijk van de woning te vinden. Er dient wel opgemerkt te worden dat de bewoners het aanbod aan parkeerplaatsen in alle wijken tussen een 6 en 7 waarderen. Groot Lochter krijgt een 6,1 en Daarle en de Höfte krijgen een 6,2. Het zijn de laagst scorende wijken. In de toekomst kan dit, als het autobezit in de wijk verder groeit, aanleiding zijn voor problemen en leiden tot een rapportcijfer dat lager ligt dan een 6.

3.3 Tussen 2001 en 2004

De vragen over de woning zijn ook tijdens de 0-meting in 2001 gesteld. Dat maakt het mogelijk om de uitkomsten met elkaar te vergelijken.

In de figuur op de volgende bladzijde kunt u nalezen hoe het oordeel van de bewoners zich ontwikkelde.

Het oordeel over het onderhoud van de buitenkant van de woning is in geen enkele wijk sterk veranderd. Wel laten vrijwel alle wijken een kleine stijging in waardering zien wat resulteert in een stijging van het rapportcijfer voor de gemeente Hellenendoorn als geheel ().

Over de kwaliteit van de toegang tot de woning zijn in 2001 nauwelijks bewoners ondervraagd. Op deze vraag is een vergelijking met de 1-meting dan ook niet mogelijk.

Het oordeel over de geluidsisolatie van de woningen laat in geen van de wijken een sterke verandering zien. Opvallend is wel dat het aantal lage rapportcijfers, dat wordt gegeven aanzienlijk is gedaald ten opzichte van 2001.

De kritische noot bij de bespreking van de rapportcijfers over het eenvoudig kunnen parkeren bij de eigen woning komt bij een vergelijking van 2001 en 2004 ook terug. In een aantal wijken wordt de mogelijkheid om te kunnen parkeren nu meer als probleem ervaren. In 7 wijken is het oordeel meer dan driekwart punt lager. In Daarle Dorp, De Höfte en Nijverdal centrum is het oordeel zelfs met meer dan een punt gedaald. Het oordeel voor Daarle en de hele gemeente laat een sterke daling

zien. De spreiding van de rapportcijfers laat zien dat er ten opzichte van 2001 meer mensen zijn die een cijfer tussen de 1 en de 6 hebben gegeven. Een duidelijk teken van onvrede.

Ondanks dat men aangeeft dat het moeilijker is om een parkeerplaats te vinden, krijgt alleen Daarle Dorp lagere waardering () bij de beoordeling van de verandering in het aanbod aan parkeerplaatsen.

UITLEG FIGUUR VERANDERINGEN

Één duimpje (OF) staat voor een lichte verandering. Het verschil in rapportcijfer tussen de eerste en de tweede meting bedraagt in dat geval meer dan 0,75 rapportpunt. Bijvoorbeeld bij een verandering van een 6 naar een 6,8.

Twee duimpjes (of) staat voor een verandering die significant is (voor uitleg of significantie zie bijlage).

VERANDERING	ONDERHOUD BUITENKANT WONING	KWALITEIT VAN DE TOEGANG TOT DE WONING	GELUIDSOLATIE	WONING MAKKELIJK VINDEN?	MAKKELIJK PARKEREN?	VOLDOENDE PARKERPLAATSEN?
ZEEHELDENWIJK, WILHELMINAWIJK						
NIJVERDAL WEST / NOETSELE I/II/III, 'T HEXEL						
NIJVERDAL CENTRUM						
BLOEMEN- / SCHILDERSWIJK						
PRINSESSENWIJK						
'N OALN DIEK						
DE BRAKE, KONIJNENBERG						
NIJVERDAL OOST, 'T LOCHTER, BOERSINGEL						
GROOT LOCHTER						
BLOKKEN						
HULSEN DORP, KRUIDENWIJK						
HELLENDOORN CENTRUM, DEN DAM						
DE HÖFTE						
DE BLENKE						
DE ZUID ES, DE NOORD ES, HELLENDOORN						
HAARLE DORP						
DAARLE DORP						
DAARLERVEEN DORP						
GEMEENTE HELLENDOORN						

3.4 Conclusies

De bewoners zijn tevreden met hun woning. Alle vragen krijgen een voldoende tot een ruime voldoende. Ten opzichte van 2001 zijn er geen grote veranderingen waarneembaar. Het enige punt van aandacht voor de toekomst is het aanbod van parkeerplaatsen. Het is de laagst scorende vraag en bovendien de enige vraag die een sterke achteruitgang ten opzichte van 2001 laat zien.

4

De woonomgeving
kw aliteit bestrating
straatmeubilair
openbare verlichting
verlichting achterpad
inrichting pleintjes en open plekken
aanw ezigheid groenv oorzieningen
onderhoud groenv oorzieningen
inrichting groenv oorzieningen
v oldoende speelv oorzieningen
onderhoud speelv oorzieningen

De woonomgeving

4.1 Inleiding

Aan de bewoners zijn tien vragen over de woonomgeving gesteld. De vragen hebben betrekking op de inrichting en de kwaliteit van de openbare ruimte. Er is gevraagd naar de bestrating, het straatmeubilair, de inrichting van pleinen en open plaatsen, de verlichting, de groenvoorzieningen en de speelvoorzieningen.

4.2 Het oordeel over de woonomgeving

De inrichting van de woonomgeving

Het oordeel over de woonomgeving wordt mede bepaald door de inrichting, de bestrating en het straatmeubilair. De Blenke krijgt van de bewoners het hoogste cijfer voor de inrichting van de woonomgeving, een 7,4. De Zeehelden/Wilhelmina wijk krijgt met een 6 het laagste cijfer.

Met de kwaliteit van de bestrating zit het over het algemeen wel goed. Alle wijken scoren een rapportcijfer tussen een 6 en een 7,5. Het straatmeubilair wordt in vrijwel alle wijken rond een 6 gescoord. Uitschieters naar boven of beneden zijn er niet.

Verlichting

De bewoners is gevraagd naar hun oordeel over de openbare verlichting (straatverlichting) en hun oordeel over de verlichting van de achterpaden. Naar laatstgenoemde is speciaal gevraagd, omdat bewoners de achterpaden veelal als onveilig ervaren. Goede verlichting kan dit gevoel voor een deel wegnemen.

De openbare verlichting scoort bij de bewoners in alle wijken goed. Het laagste cijfer krijgt de kern Daarlerveen Dorp, een 7.

De verlichting van de achterpaden wordt wisselender beoordeeld. De scores variëren van een 6 voor Zeehelden/Wilhelmina en Nijverdal Oost tot een 7,7 voor de Bloemen-/Schilderswijk.

RAPPORTCIJFERS GEMEENTE HELLENDOORN	2001	2004
KWALITEIT BESTRATING	6,5	6,9
STRAATMEUBILAIR	5,6	6,3
OPENBARE VERLICHTING	7,0	7,4
VERLICHTING ACHTERPADEN	4,8	6,8
INRICHTING PLEINTJES EN OPEN PLEKKEN	6,4	6,7
AANWEZIGHEID GROENVOORZIENINGEN	7,0	7,0
ONDERHOUD GROENVOORZIENINGEN	6,2	6,6
INRICHTING GROENVOORZIENINGEN	6,4	6,6
VOLDOENDE SPEELVOORZIENINGEN	6,1	6,0
ONDERHOUD SPEELVOORZIENINGEN	6,2	6,2

Groenvoorzieningen

In de Blenke zijn de bewoners het meest tevreden over de aanwezigheid van de groenvoorzieningen, een 7,6. In Nijverdal centrum geven de bewoners het laagste cijfer, een 6,4. Niet geheel verwonderlijk aangezien deze wijk het centrum van de gemeente is en daardoor minder groen heeft dan de andere wijken in de gemeente. Het onderhoud van de groenvoorzieningen wordt in alle wijken met een 6 tot een 7 beoordeeld. De bewoners zijn tevreden over het onderhoud van het groen. Ook over de inrichting van het groen is men tevreden.

Speelvoorzieningen

Over de aanwezigheid van speelvoorzieningen zijn de bewoners een stuk kritischer dan ten aanzien van de groenvoorzieningen. Het gemiddelde rapportcijfer voor de gemeente is precies een 6. Tussen de verschillende wijken bestaan grote verschillen. Drie wijken scoren een onvoldoende, Nijverdal Centrum, Bloemen-/Schilderswijk en Hellendoorn Centrum, Den Dam. De wijken krijgen respectievelijk een 4,7, een 5,4 en een 5. Voor de twee centrumwijken is het lage rapportcijfer door de centrumfunctie verklaarbaar. In de Bloemen/Schilderswijk zijn weinig voorzieningen, wat het rapportcijfer verklaart.

De Blenke is de hoogst scorende wijk (7,3). In de wijk is naar aanleiding van een plan van de bewoners een speelplaats vervangen (een beeldbepalende plek in de wijk). De plannen zijn uitgevoerd door de gemeente, de woningstichting heeft een financiële bijdrage geleverd.

4.3 Tussen 2001 en 2004

De veranderingen in de waardering van de woonomgeving zijn allemaal positief. Geen enkele wijk is achteruit gegaan in beoordeling. Over het straatmeubilair en de kwaliteit van de bestrating zijn vooral de bewoners van Nijverdal West / Noetsele en de bewoners van De Brake, Konijnenberg, Daarlerveen en de Blokken optimisti-

scher geworden. Het rapportcijfer is met meer dan een punt gestegen. Over de gehele gemeente genomen is het cijfer sterk gestegen.

VERANDERING	KVALITEIT BESTRATING	STRAATMEUBILAIR	OPENBARE VERLICHTING	VERLICHTING ACHTERPAD	INRICHTING PLEINTJES EN OPEN FLEKKEN	AANWEZIGHEID GROENVOORZIENINGEN	ONDERHOUD GROENVOORZIENINGEN	INRICHTING GROENVOORZIENINGEN	VOLDOENDE SPEELVOORZIENINGEN	ONDERHOUD SPEELVOORZIENINGEN
ZEEHELDENWIJK, WILHELMINAWIJK										
NIJVERDAL WEST / NOETSELE I/II/III, 'T HEXEL										
NIJVERDAL CENTRUM										
BLOEMEN- / SCHILDERSWIJK										
PRINSESSENWIJK				 						
'N OALN DIEK										
DE BRAKE, KONIJNENBERG										
NIJVERDAL OOST, 'T LOCHTER, BOERSINGEL										
GROOT LOCHTER										
BLOKKEN				 						
HULSEN DORP, KRUIDENWIJK										
HELLENDOORN CENTRUM, DEN DAM										
DE HÖFTE										
DE BLENKE				 						
DE ZUID ES, DE NOORD ES, HELLENDOORN										
HAARLE DORP			 	 						
DAARLE DORP										
DAARLERVEEN DORP										
GEMEENTE HELLENDOORN	 	 	 	 			 	 		

In drie wijken zijn de bewoners over de openbare verlichting tevredener geworden. Vooral in Haarle geven de bewoners een hoger gemiddeld rapportcijfer (+1,3). Ten aanzien van de verlichting van de achterpaden zijn vrijwel alle bewoners, ongeacht de wijk waar ze wonen, meer tevreden. De bewoners van de Blokken zien de grootste verbetering (+3,2). Dit is vooral te wijten aan het zeer lage cijfer in 2001 (3,6). Ten opzichte van 2001 hebben veel meer mensen een 7 of een 8 als rapportcijfer gegeven. De woningcorporatie en de gemeente hebben in de afgelopen twee jaar veel geïnvesteerd in het beter verlichten van de achterpaden.

Over de groenvoorzieningen zijn de bewoners van Nijverdal Oost / 't Lochter / Boersingel en De Blenke positiever dan in 2001. In beide wijken wordt het onderhoud en de inrichting van de groenvoorzieningen met bijna een punt hoger gewaardeerd.

In 'n Oaln Diek is men de speelvoorzieningen hoger gaan waarderen. Opvallend in de waardering van de speelvoorzieningen in de hele gemeente is de stijging van het aantal mensen dat een 1 geeft voor de aanwezigheid van de speelvoorzieningen. In 2001 waren dat er 59 en nu 111 (op 1.890 ondervraagden).

In Lemon onderzoeken in Nederland is door 3.200 ondervraagden in de periode 2000-2002 gemiddeld een 6,3 gegeven voor de groen- en speelvoorzieningen. De uitkomsten in Hellendoorn liggen allemaal boven dit cijfer.

4.4 Concluesies

De bewoners zijn over het algemeen tevreden over de woonomgeving. Vooral de openbare verlichting krijgt hoge cijfers. In negatief opzicht valt de waardering van de speelvoorzieningen op. De Zeeheldenwijk/Wilhelminawijk, Nijverdal Centrum en de Bloemen-/Schilderswijk verdienen op dit punt aandacht. Op de overige vragen zijn er in vergelijking met de uitkomsten van 2001 alleen verbeteringen in beoordeling zichtbaar. Vooral de verlichting van de achterpaden krijgt van de bewoners een hoger cijfer.

De voorzieningen
voldoende winkels
voldoende scholen
voldoende sociaal culturele voorzieningen
voldoende medische voorzieningen
voldoende sportvoorzieningen
voldoende openbaar vervoer voorzieningen

5

De voorzieningen

5.1 Inleiding

De bewoners is gevraagd naar de voorzieningen (die binnen bereik zijn) in de wijk. Het kan hierbij gaan om winkels, maar ook om culturele, medische en sportvoorzieningen. De bewoners is tevens gevraagd naar hun oordeel over het aanbod van openbaar vervoer.

5.2 Het oordeel over de voorzieningen

De voorzieningen

Er is gevraagd naar verschillende soorten voorzieningen; winkels, scholen, sociaal culturele voorzieningen (zoals bibliotheek en theater), medische voorzieningen en sportvoorzieningen. Er is bij elke vraag gevraagd of de betreffende voorziening voldoende aanwezig is. Het kan bij de beantwoording van de vragen het geval zijn dat bepaalde voorzieningen in de wijk niet aanwezig zijn, maar dat de bewoners toch een voldoende geven. Hiervoor kunnen verschillende redenen bestaan. Een aantal voorzieningen is op een hoger schaalniveau beschikbaar of voorzieningen worden niet gemist (bewoners van een villawijk bijvoorbeeld nemen de auto naar de winkels en missen hierdoor voorzieningen in hun eigen wijk nauwelijks).

RAPPORTCIJFERS GEMEENTE HELLENDORRN	2001	2004
VOLDOENDE WINKELS	6,5	6,4
VOLDOENDE SCHOLEN	7,4	7,4
VOLDOENDE SOCIAAL CULTURELE VOORZIENINGEN	6,9	6,8
VOLDOENDE MEDISCHE VOORZIENINGEN	7,0	6,7
VOLDOENDE SPORTVOORZIENINGEN	7,2	7,1
VOLDOENDE OPENBAAR VERVOER VOORZIENINGEN	5,7	6,2

Het aanbod van winkels wordt in de wijken verschillend beoordeeld. Nijverdal Centrum scoort het hoogst. De dorpen Haarle, Daarle en Daarlerveen scoren het laagst. Laatstgenoemde springt in het oog door de zeer lage score van 3,3. Over het aanbod aan scholen is iedereen in gemeente Hellendoorn positief. Er zijn geen wijken die onvoldoende scoren. De sociaal culturele voorzieningen, zoals een bibliotheek, worden in alle wijken eveneens positief beoordeeld, gemiddeld over de hele gemeente een 6,8.

Het aanbod aan medische voorzieningen wordt in de Bloemen / Schilderswijk en de Prinsessenwijk (waar het medisch centrum staat) met een 7,7 en een 7,5 het hoogst gewaardeerd en in de dorpen Daarle en Daarlerveen met een 4,4 het laagst.

De sportvoorzieningen tenslotte worden door de bewoners in alle wijken als positief ervaren.

Het openbaar vervoer

Gemiddeld geven de bewoners een 6,2 voor het aanbod en de kwaliteit van het openbaar vervoer. Tussen de verschillende wijken bestaan grote verschillen. In de Prinsessenwijk en 'n Oaln Diek geven de bewoners met een 7 het hoogste cijfer. De meeste wijken scoren een gemiddelde rond een 6. Twee wijken vallen op door een onvoldoende. Dit zijn Haarle (3,4) en Daarle (4,7).

5.3 Tussen 2001 en 2004

In vergelijking met 2001 is vooral de verschuiving van de waardering in Daarlerveen ten aanzien van de voorzieningen opvallend. Het oordeel daalde met meer dan een rapportpunt. Het oordeel over het aanbod van de openbaar vervoervoorzieningen daarentegen steeg in deze kern met meer dan een rapportpunt (desondanks is het slechts een 4,7).

Over de medische voorzieningen zijn de bewoners van de gemeente in het algemeen negatiever gaan oordelen. Een mogelijke reden voor deze verandering is de instelling van de centrale huisartsenpost in Almelo. De diensten van de huisarts zijn hiermee een stuk verder van de bewoners van Hellendoorn af komen te staan. De openbaar vervoersvoorzieningen worden juist positiever gewaardeerd.

De spreiding van de rapportcijfers is in 2004 voor alle vragen gelijk aan de spreiding in 2001. Aangezien het aanbod aan voorzieningen over de jaren niet sterk veranderd is, is dit niet verwonderlijk.

Over alle Lemon-onderzoeken hebben 20.000 mensen een antwoord gegeven op de vraag hoe ze de voorzieningen beoordelen. Gemiddeld geeft men een 6,9. In Hellendoorn is de vraag naar voorzieningen gesplitst in meerdere vragen naar verschillende soorten voorzieningen. Bij een vergelijking van de verschillende vragen met het landelijk gemiddelde scoort Hellendoorn even hoog.

VERANDERING	VOLDOENDE WINKELS	VOLDOENDE SCHOLEN	VOLDOENDE SOCIAAL CULTURELE VOORZIENINGEN	VOLDOENDE MEDISCHE VOORZIENINGEN	VOLDOENDE SPORTVOORZIENINGEN	VOLDOENDE OPENBAAR VERVOER VOORZIENINGEN
ZEEHELDENWIJK, WILHELMINAWIJK						
NIJVERDAL WEST / NOETSELE I/II/III, 'T HEXEL						
NIJVERDAL CENTRUM						
BLOEMEN- / SCHILDERSWIJK						
PRINSESSENWIJK						
'N OALN DIEK						
DE BRAKE, KONIJNENBERG						
NIJVERDAL OOST, 'T LOCHTER, BOERSINGEL						
GROOT LOCHTER						
BLOKKEN						
HULSEN DORP, KRUIDENWIJK						
HELLENDOORN CENTRUM, DEN DAM						
DE HÖFTE						
DE BLENKE						
DE ZUID ES, DE NOORD ES, HELLENDOORN						
HAARLE DORP						
DAARLE DORP						
DAARLERVEEN DORP						
GEMEENTE HELLENDOORN						

5.4 Conclusies

De meeste wijken scoren voldoende op het voorzieningenaanbod en het openbaar vervoer. De dorpen Haarle, Daarle en Daarlerveen zijn hierop uitzonderingen. In Daarlerveen ervaart men een gebrek aan winkels en in Daarle en Daarlerveen geven de bewoners de medische voorzieningen een laag rapportcijfer. In Haarle en Daarle is het aanbod van openbaar vervoer aandachtspunt. In Daarlerveen steeg dit oordeel sterk, van een 5,0 naar een 6,3.

6

De buurt en haar bewoners
sociaal economische samenstelling
etnische samenstelling
onderling contact buurtbewoners
betrokkenheid buurt
verantwoordelijkheidsgevoel in de buurt
activiteiten bewonersvereniging
voelt u zich thuis in de buurt
hinder door burenruzies
overlast geluid burenen
overlast geluid huisdieren
overlast buitenshuis klussen

De wijk en haar bewoners

6.1 Inleiding

Naast de gebouwde omgeving en de voorzieningen die in een wijk aanwezig zijn, is het belangrijk hoe de wijkbevolking samenwoont. Van prettig samenwonen gaat een sterke bindende kracht uit. Omgekeerd geldt hetzelfde, overlast door burenen of wijkbewoners heeft een grote negatieve invloed op de beleving van de leefbaarheid van de wijk.

De bewoners is gevraagd naar hun oordeel hoe mensen met verschillende inkomens en met verschillende etnische achtergronden samenleven. Daarnaast is gevraagd naar het onderlinge contact, de betrokkenheid, het verantwoordelijkheidsgevoel en de bekendheid met de activiteiten van de bewonersvereniging.

Tenslotte is ook gevraagd naar de hoeveelheid overlast die men van elkaar ondervindt, bijvoorbeeld door ruzie of geluidsoverlast door buitenshuis klussen.

6.2 Het oordeel over de wijk en haar bewoners

Zowel het samenleven van mensen met verschillende inkomens als het samenleven van mensen met verschillende etnische afkomst in de wijk wordt in alle wijken als goed ervaren. Een 7,4 en een 7,2 gemiddeld over de hele gemeente. Laagst scorend is de wijk de Blokken met een 6,9 en een 6,7.

De bewoners van alle wijken geven aan dat de betrokkenheid, het contact met elkaar en het verantwoordelijkheidsgevoel goed is. Alle wijken scoren op de drie vragen een 7 of hoger.

De activiteiten van de bewonersverenigingen in de verschillende wijken worden eveneens voldoende gewaardeerd.

RAPPORTCIJFERS GEMEENTE HELLENDOORN	2001	2004
SOCIAAL ECONOMISCHE SAMENSTELLING	7,5	7,4
ETNISCHE SAMENSTELLING	7,3	7,2
ONDERLING CONTACT WIJKBEWONERS	7,5	7,5
BETROKKENHEID WIJK	7,4	7,4
VERANTWOORDELIJKHEIDSGEVOEL IN DE WIJK	7,4	7,4
ACTIVITEITEN BEWONERSVRENIING	6,9	6,9
VOELT U ZICH THUIS IN DE WIJK?	8,1	8,1
HINDER DOOR BURENRUZIES	8,4	9,1
OVERLAST GELUID BUREN	8,1	8,7
OVERLAST GELUID HUISDIEREN	8,1	8,7
OVERLAST BUITENSHUIS KLUSSEN	8,2	8,7

Bewoners ervaren zeer weinig overlast van elkaar. Men geeft aan nauwelijks hinder te ervaren. Het gemiddelde cijfer bedraagt voor de hele gemeente Hellendoorn maar liefst een 9,1. Ook de andere vragen over overlast worden hoog gescoord. Met een 8,7 op geluidsoverlast door burens, huisdieren en buitenshuis klussen geven de bewoners een duidelijk signaal, ze ervaren nauwelijks hinder van elkaar.

6.3 Tussen 2001 en 2004

De beoordeling van het samenleven van verschillende groepen bewoners in de wijken is niet veranderd sinds de eerste meting. Ook de vragen over de betrokkenheid van de bewoners laten geen opmerkelijke veranderingen zien. De bewoners van Nijverdal Centrum beoordelen de activiteiten van de diverse bewonersvereniging positiever dan in 2001.

VERANDERING	SOCIAAL ECONOMISCHE SAMENSTELLING	ETNISCHE SAMENSTELLING	ONDERLING CONTACT WIKBEWONERS	BETROKKENHEID WIJK	VERANTWOORDELIJKHEIDSGEVOEL IN DE WIJK	ACTIVITEITEN BEWONERSVERENIGING	VOELT U ZICH THUIS IN DE WIJK	HINDER DOOR BURENRIJZIES	OVERLAST GELUID BUREN	OVERLAST GELUID HUISDIEREN	OVERLAST BUITENSHUIS KLUSSEN
= STUJING											
= STUJING + SIGNIFICANT											
= DALING											
= DALING + SIGNIFICANT											
ZEEHELDENWIJK, WILHELMINAWIJK											
NIJVERDAL WEST / NOETSELE I/II/III, 'T HEXEL											
NIJVERDAL CENTRUM											
BLOEMEN- / SCHILDERSWIJK											
PRINSESSENWIJK											
'N OALN DIEK											
DE BRAKE, KONIJNENBERG											
NIJVERDAL OOST, 'T LOCHTER, BOERSINGEL											
GROOT LOCHTER											
BLOKKEN											
HULSEN DORP, KRUIDENWIJK											
HELLENDOORN CENTRUM, DEN DAM											
DE HÖFTE											
DE BLENKE											
DE ZUID ES, DE NOORD ES, HELLENDOORN											
HAARLE DORP											
DAARLE DORP											
DAARLERVEEN DORP											
GEMEENTE HELLENDOORN											

De vragen die betrekking hebben op de overlast die bewoners van elkaar hebben laten wel een duidelijke verandering zien. Over de gehele linie is men positiever geworden. Opvallend zijn vooral Nijverdal West en de Noord en Zuid Es. Over heel Helleendoorn zijn de rapportcijfers op de overlastvragen van omwonenden allemaal gestegen (twee duimpjes).

NB: In de vraagstelling over de vragen die gaan over overlast is, bovenop de stijging van het oordeel, een duidelijke stijging van het aantal mensen dat een tien geeft te zien. Naast dat men over de gehele linie positiever is gaan oordelen lijkt er hier sprake te zijn van verandering in de beoordeling als gevolg van een veranderde vraagstelling. In 2001 is bij de vragen door de enquêteur aangegeven dat een 1 staat voor een laag oordeel. In 2004 is door de enquêteur aangegeven dat een 1 staat voor "ernstige overlast" en een 10 voor "geen overlast". In de rapportage is rekening gehouden met het verschil in vraagstelling.

Een inhoudelijke verklaring voor het gestegen oordeel is het instellen van een multidisciplinair overleg om overlast te voorkomen en ontwikkelingen te monitoren. Mogelijke bronnen van overlast worden vroegtijdig en gericht aangepakt. Sinds februari 2003 zijn er met de RIBW afspraken gemaakt voor het uitvoeren van een hulpverleningstraject waarbij ambulante woonbegeleiding aangeboden wordt.

Lemon Nederland

In Lemon onderzoeken elders in Nederland is er gevraagd naar de sociale cohesie (wijkbinding) en burenoverlast. De 20.000 ondervraagde mensen tussen 2000 en 2002 gaven gemiddeld een 6,4 en een 6,7. In Hellendoorn gaf men op de drie vragen over de wijkbinding gemiddeld een 7,4, een punt hoger dan landelijk. Ook ten aanzien van burenoverlast scoort Hellendoorn een stuk beter, gemiddeld gaf men een 9,1 (weinig overlast) op de vraag naar de overlast als gevolg van burenruzies.

6.4 Conclusies

In algehele zin kan geconcludeerd worden dat de bewoners van de gemeente Hellendoorn het samenwonen in hun wijken als aangenaam ervaren. De samenstelling van de wijkbevolking is geen aanleiding voor problemen en men ervaart evenmin hinder als gevolg van het bij elkaar wonen (klussen, ruzies etc.). Ten opzichte van de eerste meting zijn de aspecten die handelen over overlast gestegen. Deels is er een stijging in de beoordeling te zien en deels komt dit door het grote aantal mensen dat aangeeft geen overlast te hebben en dus een tien geven. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde scoort Hellendoorn goed.

7

Vervuiling
overlast stank
overlast zw erf vuil
overlast v uilnis
overlast uitw erpselen huisdieren
overlast autow rakken
overlast ongedierte
overlast stallen caravans
Overlast bev oorrading winkels
Overlast uitgaansgelegenheden

Vervuiling

7.1 Inleiding

Hondenpoep is ergernis nummer één in Nederland. Rommel en zwerfvuil op straat zijn zeer zichtbaar en beïnvloeden de leefbaarheid op die manier zeer direct. Vervuiling heeft vooral een indirecte werking op de beleving van leefbaarheid. Het werkt in combinatie met andere aspecten van leefbaarheid. Vervuiling versterkt bijvoorbeeld het gevoel van onveiligheid, wat op zijn beurt weer doorwerkt op de beleving van de totale leefbaarheid van de wijk.

De bewoners is gevraagd naar hun oordeel over stank, zwerfvuil, vuilnis, uitwerpselen van huisdieren, autowrakken, ongedierte, ongewenst gestalde caravans en vrachtwagens, overlast van bevoorrading en overlast van uitgaansgelegenheden.

7.2 Het oordeel van de bewoners over vervuiling

Niet alleen in Nederland, maar ook in Hellendoorn is hondenpoep ergernis nummer één. Van de vragen over vervuiling scoort die over de uitwerpselen van huisdieren het laagst. Overigens zijn de uitkomsten op de overlastvragen in vergelijking met andere Lemon onderzoeken zeker hoog te noemen. Overlast wordt het sterkst ervaren in 'n OaIn Diek en de Blokken.

RAPPORTCIJFERS GEMEENTE HELLENDOORN	2001	2004
OVERLAST STANK	8,0	8,6
OVERLAST ZWERFVUIL	7,9	8,6
OVERLAST VUILNIS	8,2	8,8
OVERLAST UITWERPSELEN HUISDIEREN	7,3	7,7
OVERLAST AUTOWRAKKEN	8,5	9,2
OVERLAST ONGEDIERTE	8,2	8,8
OVERLAST STALLEN CARAVANS	8,1	8,9
OVERLAST BEVOORRADING WINKELS	8,3	9,1
OVERLAST UITGAANSGELEGENHEDEN	8,0	8,7

Uit de hoge rapportcijfers is te concluderen dat de bewoners weinig overlast ervaren van vervuiling.

Overlast door uitgaansgelegenheden wordt gewaardeerd met een 8,7 gemiddeld. Er zijn vier wijken in Hellendoorn die iets meer overlast van uitgaansgelegenheden ervaren dan gemiddeld in Hellendoorn. Het gaat om de wijken Nijverdal Centrum (8,1), 'n Oaln Diek (8,4), Groot Lochter (8,5) en Haarle dorp (8,5). Het hoogste cijfer wordt gegeven door de bewoners van Daarle dorp (9,1).

De overlast als gevolg van de bevoorrading van winkels lijkt geen probleem te zijn. Dit geldt voor alle wijken.

7.3 Tussen 2001 en 2004

Bij een blik op de tabel met de verschillen tussen 2001 en 2004 is te zien dat alle vragen beter scoren dan tijdens de eerste meting. Gemeentebreed is er op alle vervuilingsvragen een duidelijke verbetering te zien (). De stijging van het aantal mensen dat een tien heeft gegeven (zie 6.3) is hier mede verantwoordelijk voor. Een mogelijke inhoudelijke verklaring voor deze stijging is het instellen van een centraal meldpunt na het eerste leefbaarheidsonderzoek. Overlast wordt centraal opgepakt en aangepakt door de reinigingscontroleurs.

Van de afzonderlijke vragen is vooral de hinder van autowrakken afgenomen. De bewoners in maar liefst 7 van de 18 wijken geven een hoger rapportcijfer. De wijken die opvallen doordat er geen stijging is in het rapportcijfer zijn De Zeeheldenwijk, De Brake, Hellendoorn Centrum, Hulsen Dorp / Kruidenwijk en de Höfte.

VERANDERING	OVERLAST STANK	OVERLAST ZWERFVUIL	OVERLAST VUILNIS	OVERLAST UITWERPSELEN HUISDIEREN	OVERLAST AUTOVRAKKEN	OVERLAST ONGEDIERTE	OVERLAST STALLEN CARAVANS	OVERLAST BEVOORADING WINKELS	OVERLAST UITGAANSGELEGENHEDEN
= STIJGING									
= STIJGING + SIGNIFICANT									
= DALING									
= DALING + SIGNIFICANT									
ZEEHELDENWIJK, WILHELMINAWIJK									
NIJVERDAL WEST / NOETSELE I/II/III, 'T HEXEL									
NIJVERDAL CENTRUM									
BLOEMEN- / SCHILDERSWIJK									
PRINSESSENWIJK									
'N OALN DIEK									
DE BRAKE, KONIJNENBERG									
NIJVERDAL OOST, 'T LOCHTER, BOERSINGEL									
GROOT LOCHTER									
BLOKKEN									
HULSEN DORP, KRUIDENWIJK									
HELLENDOORN CENTRUM, DEN DAM									
DE HÖFTE									
DE BLENKE									
DE ZUID ES, DE NOORD ES, HELLENDOORN									
HAARLE DORP									
DAARLE DORP									
DAARLERVEEN DORP									
GEMEENTE HELLENDOORN									

7.4 Conclusies

De bewoners ervaren nauwelijks overlast. Op alle vragen en voor alle wijken is de beoordeling bovengemiddeld. De enige wijken waar de beoordeling van (het ontbreken van) overlast ten opzichte van 2001 niet sterk is gestegen zijn de wijken De Zeeheldenwijk, De Brake, Hellendoorn Centrum en de Höfte.

8

Criminaliteit en veiligheid

Overlast en criminaliteit
overlast drugsgebruik
geweldpleging in de buurt
inbraak in de buurt
diefstal
vandalisme
graffiti
veiligheid
donkere plekken
samenscholing jongeren bedreigend?
aanwezigheid wijkagent

8.1 Inleiding

Bij criminaliteit denken we aan vragen als geweldpleging in de wijk, inbraak in de wijk, diefstal, vandalisme, graffiti, veiligheid, donkere plekken, samenscholing van jongeren en de aanwezigheid van een wijkagent.

8.2 Het oordeel van de bewoners over criminaliteit en veiligheid

Criminaliteit wordt in Hellendoorn niet als probleem ervaren. Er worden voor vragen die betrekking hebben op de criminaliteit en veiligheid hoge rapportcijfers gegeven.

Alleen de aanwezigheid van een wijkagent scoort opvallend laag. Hiervoor geeft men gemiddeld maar 5,0. In Nijverdal Oost, 't Lochter, Boersingel scoort men het laagst met een 4,1 en in Daarle Dorp met een 4,2. De spreiding van de rapportcijfers voor de aanwezigheid van de wijkagent laat zien dat de bewoners geen eenduidig oordeel hebben. Alle cijfers, van een 1 tot een 10, worden evenveel gegeven. Een dergelijke verdeling duidt er op dat er weinig consensus is in de waardering van de wijkagent. Een mogelijke verklaring kan zijn dat de wijkagent niet voldoende zichtbaar is in de wijk of dat men niet weet of er een wijkagent is.

RAPPORTCIJFERS GEMEENTE HELLEDOORN	2001	2004
OVERLAST DRUGSGEBRUIK	8,3	9,0
GEWELDPLEGING IN DE WIJK	8,4	9,2
INBRAAK IN DE WIJK	7,3	8,5
DIEFSTAL	7,6	8,5
VANDALISME	7,6	8,4
GRAFFITI	8,1	8,9
VEILIGHEID	7,6	8,0
DONKERE PLEKKEN	6,9	8,6
SAMENSCHOLING JONGEREN BEDREIGEND?	7,3	8,7
AANWEZIGHEID WIJKAGENT	5,0	5,0

8.3 Tussen 2001 en 2004

Net als bij vervuiling is ook bij overlast en criminaliteit duidelijk te zien dat alle vragen beter scoren dan tijdens de eerste meting. Men geeft vooral aan minder last te ervaren van inbraken in de wijk en van donkere plekken in de wijk. In de meeste gevallen is de waardering hiervoor niet veranderd. Opvallend is verder dat de bewoners op alle aan veiligheid gerelateerde vragen een hoger cijfer geven, maar dat het oordeel voor de totale veiligheid in de wijk niet veranderd is. De verdeling van de rapportcijfers laat wel zien dat, ondanks dat het gemiddelde oordeel onveranderd is, extreem lage rapportcijfers vrijwel niet meer worden gegeven.

Van de wijken zijn het De Prinsessenwijk en De Zuid en Noord Es die in positieve zin opvallen. De Zeeheldenwijk en Hulsen Dorp/ Kruidenwijk blijven wat achter in de stijgende lijn.

VERANDERING	OVERLAST DRUGSGEBRUIK	GEWELDPLEGING IN DE BUURT	INBRAAK IN DE WIJK	DIEFSTAL	VANDALISME	GRAFITTI	VEILIGHEID	DONKERE PLEKKEN	SAMENSCHOLING JONGEREN BEDREIGEND?	AANWEGIGHEID WIJKAGENT
= STIJGING										
= STIJGING + SIGNIFICANT										
= DALING										
= DALING + SIGNIFICANT										
ZEEHELDENWIJK, WILHELMINAWIJK										
NIJVERDAL WEST / NOETSELE I/II/III, 'T HEXEL										
NIJVERDAL CENTRUM										
BLOEMEN- / SCHILDERSWIJK										
PRINSESSENWIJK										
'N OALN DIEK										
DE BRAKE, KONIJNENBERG										
NIJVERDAL OOST, 'T LOCHTER, BOERSINGEL										
GROOT LOCHTER										
BLOKKEN										
HULSEN DORP, KRUIDENWIJK										
HELLENDOORN CENTRUM, DEN DAM										
DE HÖFTE										
DE BLENKE										
DE ZUID ES, DE NOORD ES, HELLENDOORN										
HAARLE DORP										
DAARLE DORP										
DAARLERVEEN DORP										
GEMEENTE HELLENDOORN										

De vragen over criminaliteit en veiligheid zijn te vergelijken met vragen die landelijk in Lemon onderzoeken zijn gevraagd. Op de vraag naar criminaliteit gaf men landelijk (19.000 mensen) een 6,3. In Hellendoorn ligt dit cijfer, op de drie vragen die betrekking hebben op criminaliteit, rond een 8,5. Een stuk hoger dus! Veiligheid wordt landelijk door 4.000 personen met een 6,9 beoordeeld. Hellendoorn ligt, met een 8 gemiddeld, een stuk hoger in haar beoordeling.

8.4 Conclusies

Met de veiligheidsbeleving zit het in Hellendoorn wel goed. De wijken scoren op veiligheid en (het ontbreken van) criminaliteit duidelijk hoger dan landelijk. Over de wijkagent zijn de bewoners terughoudend in hun oordeel (of onwetend). Nader onderzoek op dit punt is noodzakelijk om de scores op waarde te kunnen schatten. Opvallend is dat de overlast door de samenscholing van jongeren in de Kruidenwijk

en het Centrum niet is verbeterd. Dit is gelet op de gesignaleerde meldingen en klachten herkenbaar.

Ten opzichte van 2001 is er op alle vragen een positieve ontwikkeling in de waardering te zien. Alleen op het aspect veiligheid is geen sterke vooruitgang waarneembaar (maar de lage oordelen van 2001 zijn wel verdwenen).

9

Verkeer

Verkeer
overlast verkeer
overlast rijgedrag
overlast onoverzichtelijke verkeerssituaties

9.1 Inleiding

Naast bijvoorbeeld criminaliteit heeft ook het verkeer invloed op de veiligheid van de bewoners. Aan de bewoners zijn de vragen gesteld of ze overlast ervaren van het verkeer, van het rijgedrag of dat ze overlast ervaren van onoverzichtelijke verkeerssituaties.

9.2 Het oordeel van de bewoners over het verkeer

Binnen het thema verkeer worden de onoverzichtelijke verkeerssituaties in de gemeente Hellendoorn het laagst gewaardeerd. Dit speelt zich vooral af in Nijverdal Centrum, Nijverdal West en Hulsen. De bewoners geven in deze wijken desondanks een rapportcijfer van een 7 of hoger.

RAPPORTCIJFERS GEMEENTE HELLENDOORN	2001	2004
OVERLAST VERKEER	7,0	7,7
OVERLAST RIJGEDRAG	6,6	7,2
OVERLAST ONOVERZICHTELIJKE VERKEERSITUATIES	6,8	7,5

9.3 Tussen 2001 en 2004

Zowel het verkeer als het rijgedrag is de afgelopen jaren sterk verbeterd. In de meeste wijk is het rapportcijfer omhoog gegaan. Gemeentebreed beoordeelt men de overlast van verkeershinder 0,7 hoger (men heeft er minder last van) en de overlast als gevolg van het rijgedrag wordt 0,6 hoger beoordeeld. De beoordeling van onoverzichtelijke verkeerssituaties is eveneens met 0,6 verbeterd.

VERANDERING	OVERLAST VERKEER	OVERLAST RIJGEDRAG	OVERLAST ONOVERZICHTELIJKE VERKEERSITUATIES
= STIJGING			
= STIJGING + SIGNIFICANT			
= DALING			
= DALING + SIGNIFICANT			
ZEEHELDENWIJK, WILHELMINAWIJK			
NIJVERDAL WEST / NOETSELE I/II/III, 'T HEXEL			
NIJVERDAL CENTRUM			
BLOEMEN- / SCHILDERSWIJK			
PRINSESSENWIJK			
'N OALN DIEK			
DE BRAKE, KONIJNENBERG			
NIJVERDAL OOST, 'T LOCHTER, BOERSINGEL			
GROOT LOCHTER			
BLOKKEN			
HULSEN DORP, KRUIDENWIJK			
HELLENDOORN CENTRUM, DEN DAM			
DE HÖFTE			
DE BLENKE			
DE ZUID ES, DE NOORD ES, HELLENDOORN			
HAARLE DORP			
DAARLE DORP			
DAARLERVEEN DORP			
GEMEENTE HELLENDOORN			

Landelijk gaven 19.000 mensen tussen 2000 en 2002 hun oordeel over de verkeersoverlast in hun wijk. Gemiddeld was de beoordeling een 6,3. In de gemeente Helleendoorn ligt dit cijfer een punt hoger (op basis van het gemiddeld van de drie verkeersvragen).

9.4 Conclusies

Verkeersoverlast heeft men nauwelijks in de gemeente Helleendoorn. De meeste overlast ondervindt men van onoverzichtelijke verkeerssituaties.

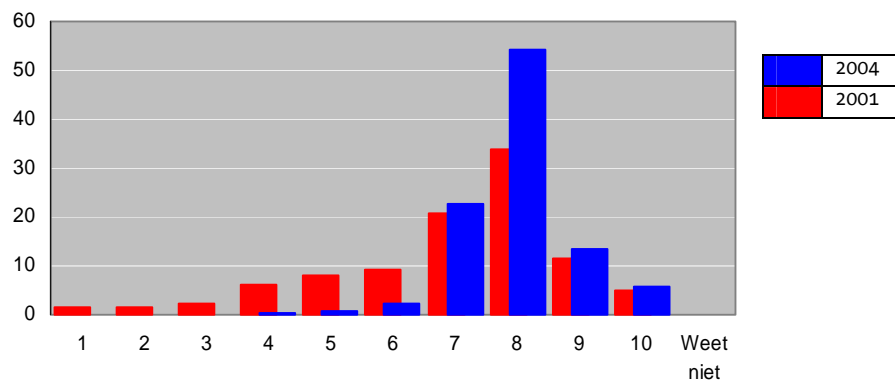
10

Totaaloordeel en wijkprofielen

10.1 Totaaloordeel

De bewoners is gevraagd een rapportcijfer te geven voor de totale leefbaarheid van hun wijk. De gemiddelde beoordeling voor de wijken lijkt ten opzichte van de eerste meting nauwelijks veranderd.

Een blik op de spreiding van de rapportcijfers laat zien dat er wel degelijk een grote verschuiving heeft plaatsgevonden. Lage rapportcijfers zijn in 2004 nagenoeg niet gegeven. Bewoners zijn eensgezinder geworden in hun oordeel. Het zwaartepunt van de rapportcijfers is nog meer dan in 2001 op een 8 komen te liggen.

Vergelijken we het totaaloordeel in Hellendoorn met dat van Nederland (op basis van 20.250 mensen), dan scoort Hellendoorn een 7,9 tegen een 7 landelijk.

10.2 Wijkprofielen

In de vorige hoofdstukken is een beschrijving gegeven van de verschillende thema's. Onderstaand worden de bevindingen per wijk weergegeven. Er wordt aangegeven wat de sterke en zwakke punten per wijk zijn.

Zeeheldenwijk, Wilhelminawijk

Op de woning en de woonomgeving scoort de Zeehelden / Wilhelminawijk op alle vragen net iets lager dan het gemiddelde van de gemeente. Vooral het straatmeubilair (5,9) en de speelvoorzieningen (5,0) worden laag beoordeeld. Ten aanzien van de voorzieningen zijn de bewoners tevreden tot zeer tevreden. Het oordeel over de sportvoorzieningen scoort zelfs het hoogst van alle wijken (7,6).

Van alle wijken zijn de bewoners van de Zeehelden / Wilhelminawijk het meest tevreden met de samenstelling van de wijkbevolking en het met elkaar samenwonen in de wijk.

Ten opzichte van de andere wijken wordt overlast, vervuiling en criminaliteit gemiddeld ervaren. Er lijken geen aspecten te zijn die urgente aandacht vragen.

Nijverdal West / Noetsele I/II/III, 't Hexel

Een prima wijk in de beleving van de bewoners. Een andere conclusie is nauwelijks mogelijk. Op geen enkele vraag is Nijverdal West de slechtste of één na slechtst scorende wijk. Op 25 vragen is het zelfs de beste of het één na best scorende wijk. Positieve waardering van de bewoners is er vooral voor de samenstelling van de wijkbevolking en het (niet) hebben van overlast van elkaar. Ook de vragen rond (het ontbreken van) criminaliteit worden met een hoog rapportcijfer beoordeeld.

De wijkbewoners geven van alle wijken het hoogste rapportcijfer aan de totale leefbaarheid van hun wijk.

Nijverdal Centrum

Als centrumwijk is het normaal als op een aantal aspecten de beoordeling van de bewoners lager ligt dan in andere wijken. Het centrum vervult immers een andere rol in een gemeente dan andere wijken. Één van de belangrijkste verschillen is bijvoorbeeld het aantal mensen in het straatbeeld (intensief gebruik van de woonomgeving). Mensen komen speciaal naar het centrum om er te winkelen en uit te gaan. In een normale wijk is dit niet of nauwelijks het geval.

De hoge en lage uitkomsten zijn inderdaad duidelijk te relateren aan de centrumfunctie van de wijk. Zo scoort de wijk hoog op voorzieningen en juist laag op het aanbod van speelvoorzieningen en groenvoorzieningen. Daarnaast ervaren de bewoners meer overlast van het verkeer en geven aan moeite te hebben om een parkeerplaats te vinden bij de eigen woning. Ook de binding met de wijk en haar bewoners is lager. Uit de bewonersavonden kwam naar voren dat de bewoners overlast ervaren van samenscholende jongeren.

De bewoners beoordelen de bestrating en het straatmeubilair het hoogst van alle wijken in Hellendoorn. Mogelijk heeft dit te maken met de facelift die winkelcentrum Keizerserf heeft ondergaan.

De kenmerken van een wijk met een centrumfunctie in ogenschouw genomen doet Nijverdal Centrum het goed.

Bloemen- / Schilderswijk

De Bloemen- en Schilderswijk is een gemiddelde wijk in Hellendoorn. De wijk kent weinig uitschieters. Wanneer de wijk afwijkend scoort, dan is dat vooral in negatief opzicht. De woningen en de woonomgeving worden benedengemiddeld gewaardeerd en ook de betrokkenheid en het onderling contact tussen de bewoners is naar eigen zeggen laag.

Overigens scoort de wijk objectief gezien zeer fatsoenlijk. Slechts op twee van de 56 vragen is het oordeel van de bewoners lager dan een 6. In vergelijking met de andere wijken van Hellendoorn scoort de Bloemen- / Schilderswijk evenwel gemiddeld tot benedengemiddeld. De wijk verdient wellicht aandacht in de toekomst. Het is zaak vinger aan de pols te houden.

Prinsessenwijk

Net als de Bloemen- en Schilderswijk is de Prinsessenwijk een gemiddelde wijk. Alleen daar waar eerstgenoemde eerder aan de onderkant van het gemiddelde zit is het bij de Prinsessenwijk vaak net boven het gemiddelde. De wijk scoort vooral goed op de waardering van de voorzieningen en (het ontbreken van) criminaliteit.

'n Oaln Diek

Hondenpoep en verkeer zijn de belangrijkste bronnen van hinder bij de bewoners van 'n Oaln Diek. Op de vraag naar de overlast van hondenpoep scoort de wijk het laagst van de hele gemeente.

Over de gehele linie genomen doet de wijk het prima. Vooral het samenleven en de betrokkenheid van de bewoners krijgt een goede beoordeling.

De Brake, Konijnenberg

De wijk scoort gemiddeld tot goed en heeft weinig directe aandachtspunten in de beleving van de bewoners. De beoordeling van de woonomgeving springt in het oog als positieve uitschieter.

Nijverdal Oost, 't Lochter, Boersingel

De bewoners zijn het meest positief van alle wijken over (het ontbreken van) geweld, inbraak, diefstal en vandalisme in de wijk. Laag scoort de wijk op de verlichting van de achterpaden (6,0) en de inrichting van de pleintjes en open plekken. Ook het aanbod van sociaal culturele en sportvoorzieningen krijgt verhoudingsgewijs het laagste rapportcijfer.

Net als de Bloemen- en Schilderswijk verdient Nijverdal Oost de aandacht. Het is zaak om in de toekomst niet verder te dalen in de waardering van de bewoners.

De Blokken

De Blokken is de aandachtswijk van Hellendoorn. Op 35 van de 56 vragen scoort de wijk als laagste. De wijk zit in een traject van herstructurering. De veranderingen en onzekerheden die dit met zich meebrengen hebben hun invloed op de totale waardering van de bewoners. Normaal gesproken zal als het traject van herstructu-

rering is afgerond de oordelen verbeteren. Wijken in een soortgelijke positie in andere Lemon onderzoeken lieten een soortgelijk beeld zien.

Groot Lochter

De wijk Groot Lochter scoort op vrijwel alle vragen gemiddeld. Als er al een aandachtspunt benoemd dient te worden dan is het overlast van geweld, inbraak, diefstal en vandalisme (overigens ook niet zeer slecht scorend).

Het feit dat Groot Lochter gemiddeld scoort is overigens wel opmerkelijk. In de afgelopen twee jaar is er veel energie in de wijk gestoken. Zo heeft de wijk een nieuw buurthuis gekregen, zijn er veiligheidsmaatregelen genomen rond de scholen en zijn er 80 woningen ingrijpend gerenoveerd.

Hulsen Dorp, Kruidenwijk

De woning en de woonomgeving zijn in de ogen van de bewoners de sterke punten van de wijk. Opmerkelijk in dat opzicht is dat de bewoners de verlichting van de achterpaden laag waarderen: ze geven gemiddeld een 6,3. De scores op de wijkbevolking en de betrokkenheid zijn het één na laagst van Hellendoorn (maar nog altijd een 7 gemiddeld). Uit de bewonersavonden kwam naar voren dat de bewoners overlast ervaren van de samenscholing van jongeren.

Hellendoorn Centrum, Den Dam, omgeving Voordam

De beleving van de leefbaarheid in Hellendoorn Centrum, Den Dam is gemiddeld. De bewoners waarderen vooral de fysieke woonomgeving en het verantwoordelijkheidsgevoel en de betrokkenheid. Het enige negatieve punt in de wijk is de overlast van het rijgedrag van automobilisten. De overlast is voornamelijk toe te wijzen aan de overlast van de rondweg rond Den Dam. Er zijn al verkeersmaatregelen genomen, maar kennelijk nog niet voldoende.

De Höfte

De bewoners van de Höfte geven aan dat het moeilijk parkeren is in de wijk en beoordelen ook het aanbod aan parkeervoorzieningen met een laag rapportcijfer (6,2). Sterke punten van de wijk zijn de onderlinge contacten tussen de bewoners, de betrokkenheid en het verantwoordelijkheidsgevoel. Op de overlast van inbraak en diefstal scoort de wijk het laagst in de gemeente.

Over de gehele linie scoort de wijk prima.

De Blenke

De woonomgeving wordt als goed beoordeeld en de groenvoorzieningen en speelvoorzieningen (net nieuw) krijgen het hoogste cijfer in de gemeente, zowel voor het aanbod als voor het onderhoud. De wijk is over het algemeen goed gewaardeerd.

De Zuid Es, De Noord Es

Van alle wijken krijgt De Es, Hellendoorn het laagste cijfer op het straatmeubilair en de inrichting van pleintjes en open plekken. De bewoners geven aan vrijwel

geen enkele vorm van overlast te ervaren (criminaliteit, bewoners of verkeer). Op alle vragen die betrekking hebben op overlast ligt de gemiddelde score tussen een 8 en een 9.

De wijk krijgt van haar bewoners een 8,1 voor de totale leefbaarheid.

Haarle

Van de drie kleine kernen scoort Haarle het beste. De pijnpunten voor de bewoners zijn kenmerkend voor kleine kernen. Het winkelaanbod en het aanbod van openbaar vervoer. Ten opzichte van de andere wijken in de gemeente geven de bewoners aan de minste overlast van het verkeer te ondervinden.

Daarle

In Daarle woont men rustig en geven de bewoners dan ook aan geen enkele vorm van overlast te ervaren. Sterke punt van het dorp is verder de betrokkenheid en het contact van de wijkbewoners met elkaar. De bewoners zijn op het moment van de analyse van de leefbaarheidsmonitor bezig met het opstellen van een eigen dorpsontwikkelingsplan. Minder tevreden is men over de speelvoorzieningen en de groenvoorzieningen (nog net een voldoende).

Meer nog dan in Haarle mist men voorzieningen, vooral medische voorzieningen (4,4) en winkels (5,7). Het oordeel over de openbaar vervoersvoorzieningen is weliswaar met een punt gestegen sinds 2001, maar is met een 4,7 nog steeds onvoldoende.

Daarlerveen

In Daarlerveen spelen dezelfde problemen als in Daarle. Het winkelaanbod wordt nog sterker gemist (3,3), maar men is wel tevreden over het openbaar vervoer. Over het algemeen genomen geven de bewoners van Daarlerveen net een lager cijfer op de leefbaarheidsvragen dan hun burens in Daarle.

10.3 Conclusies

Met de leefbaarheid van de wijken zit het over het algemeen wel goed. De laagst scorende wijk van de gemeente, de Blokken, scoort nog steeds op vrijwel alle vragen een voldoende. In vergelijking met wijken in andere gemeente een rooskleurig beeld. Dit neemt niet weg dat veel wijken enkele punten van aandacht hebben en dat voor de Blokken in zijn geheel de vinger aan de pols gehouden dient te worden.

De aandachtspunten voor de verschillende wijken staan in de volgende tabel nogmaals kort samengevat:

	AANDACHTSPUNTEN WIJKEN
ZEEHELDENWIJK, WILHELMINAWIJK	OVERALL, STRAATMEUBILAIR, SPEELVOORZIENINGEN
NIJVERDAL WEST / NOETSELE I/II/III, 'T HEXEL	-
NIJVERDAL CENTRUM	VERKEER, WIJKBINDING
BLOEMEN- / SCHILDERSWIJK	OVERALL, WONINGEN, BETROKKENHEID
PRINSESSENWIJK	-
'N OALN DIEK	HONDENPOEP, VERKEER
DE BRAKE, KONIJNENBERG	-
NIJVERDAL OOST, 'T LOCHTER, BOERSINGEL	VERLICHTING ACHTERPADEN, OPEN PLEKKEN, CULTURELE VOORZIENINGEN, SPORT VOORZIENINGEN
GROOT LOCHTER	OVERLAST VAN GEWELD/DIEFSTAL/INBRAAK
HULSEN DORP, KRUIDENWIJK	VERLICHTING ACHTERPADEN, BETROKKENHEID
HELLENDOORN CENTRUM, DEN DAM	OVERLAST RIJGEDRAG
DE HÓFTE	PARKEREN, INBRAAK/DIEFSTAL
DE BLENKE	-
DE ZUID ES, DE NOORD ES, HELLENDOORN	STRAATMEUBILAIR, INRICHTING PLEINEN EN OPEN PLEKKEN
HAARLE DORP	WINKELS, OPENBAAR VERVOER
DAARLE DORP	SPEEL-, GROENVOORZIENINGEN, WINKELS, MEDISCHE VOORZIENINGEN, OPENBAAR VERVOER
DAARLERVEEN DORP	WINKELS
GEMEENTE HELLENDOORN	OVERALL

Bijlage

Uitleg tabel verschillen

Één duimpje staat voor een verandering van minimaal 0,75 punt (bijvoorbeeld bij een verandering van 6 naar 6,75). Bij twee duimpjes is er sprake van een significante verandering. Doordat er in beide onderzoek steekproeven zijn genomen van de totale bevolking kan het zijn dat verschil in rapportcijfer wordt veroorzaakt door de verschillen in de steekproefpopulaties (tijdens de tweede meting zijn andere mensen ondervraagd dan tijdens de eerste meting). Bij een significante verandering is gecorrigeerd voor deze onzekerheid.

Bewonersavonden

De uitkomsten van het onderzoek zijn in drie avonden met bewoners en een middag met professionals gedeeld. Tijdens deze bijeenkomsten is nagegaan of de conclusies op basis van de informatie uit het onderzoek herkenbaar zijn. En er is getoetst of er nog zaken zijn die niet uit het onderzoek naar voren komen, maar die wel aandacht behoeven. Onderstaand leest u een impressie van de drie bewonersavonden.

Bewonersavond Hellendoorn en Haarle

De eerste van de drie bewonersavonden werd gehouden in de Tonne in Hellendoorn voor de inwoners van Hellendoorn en Haarle. Ongeveer 65 man was op de avond afgekomen.

Algemeen

Men vindt de uitkomsten wel erg positief klinken, er worden vraagtekens gezet. Er zijn veel klachten over zwerfvuil. Het openbaar vervoer wordt positiever voorgesteld dan dat de werkelijkheid te zien geeft. De nota Sociale Structuurschets is gemeentebreed besproken. De relaties met dit onderzoek worden gemist.

In grote lijnen herkent men zich in de uitkomsten van het onderzoek.

De woning

In het nog te ontwikkelen plan Hellendoorn – Noord moet meer dan gebruikelijk aandacht zijn voor parkeerplaatsen. De huidige norm is onvoldoende. De Koele is een doodlopende straat met huizen van een andere verhuurder dan de wo-

ningstichting. Deze straat wordt in veel opzichten vergeten. (groenonderhoud – straatvegen enz.).

De woonomgeving

Particulieren kunnen stukjes openbaar groen kopen. Dit wordt hun eigendom, kan dit ook bebouwd worden? Het onderhoud van groen gaat achteruit. Het groen aan de speelplaats bij de Koemaste wordt slecht onderhouden. De kapotte achterpadverlichting wordt niet altijd tijdig gemaakt. Daarnaast zou er een keertje een controle moeten komen omdat er toch nog donkere plaatsen zijn. De speelvoorziening is alleen voldoende als speelvoorzieningen van de scholen meegeteld worden. Er zijn SCW-activiteiten die door sportverenigingen worden opgepakt, het is niet veel en voor vooral jongeren is er weinig te doen.

De Höfte is zeer rigoureuus gesnoeid. Dit om het zicht in de wijk te verbeteren. In de mening van de bewoner is dit wel zeer grondig uitgevoerd. Het park De Geuren wordt slecht onderhouden.

De nieuwbouw aan de Schapenmarkt duurt lang. Hoe staat het ervoor? De renovatie van de Dorpsstraat, gedeelte aan de Ninabelelaan, komt dat nog?

Fietspaden en parkeermogelijkheden ondanks gedane beloftes in Haarle nog niet klaar. De trottoirs in Haarle zijn niet rolstoel en kinderwagenvriendelijk. Er zijn geen op en afritten.

Er zijn betaalbare koopwoningen in Haarle nodig. Men denkt aan casco woningen, omdat er genoeg handige vaklieden zijn om woningen af te bouwen in familie of vriendenkring. Hondenpoep aan de Molenweg. Hier is een hondenuitlaatplaats bij een te drukke weg. Bovendien is er geen openbare verlichting. Ze rijden de vouwen uit je broek. Er moet beter gras gemaaid worden aan de randen van de speelvoorzieningen (Haarle). De rode stroken worden door automobilisten gebruikt, terwijl dit niet de bedoeling is. Zonde van zo'n dure voorziening. Voorlichting kan hier verbetering in brengen. Van de Dorpsstraat wordt een deel gerenoveerd een ander niet, evenals de aanpalende parkeerplaatsen van bijvoorbeeld het Naoberhuus, hierdoor ontstaan aansluitingsproblemen.

De voorzieningen

De buurtsuper in Haarle is te duur. Slechts één van de zes aanwezige personen maakt gebruik van de buurtsuper en dit nog wel om de buurtsuper voor Haarle te behouden. Huisartsenpost is in Deventer of Almelo, dat is wel een heel eind rijden. Gebouw Rabobank (Haarle). Dit moet in de toekomst een goede bestemming krijgen.

Vervuiling

Er wordt afval gedumpt in de Koemaste. Hondentoiletten worden niet in voldoende mate schoongemaakt. Er gaat geen hond meer heen. Stankoverlast is er niet behalve als er een circus neerstrijkt. Aan de weg Hellendoorn – Ommen, nabij de gemeentegrens zou een "blikvanger" geplaatst moeten worden. Een enkele keer veroorzaakt de discobus overlast.

Overlast en criminaliteit

Er zit een dealer in de Koemaste. De wijkagent is paraat als je hem nodig hebt. Het is onvoldoende bekend dat er een wijkagent is. Men geeft aan veel overlast te ondervinden van de gebruikers van de discobus aan de Ommerweg.

Verkeer

Er is veel overlast tijdens de rally's. Tijdens het brengen en halen van kinderen bij de scholen ontstaan gevaarlijke situaties. Voordamweg – Wiebestraat is onoverzichtelijk. De verkeerssituatie bij "de Tonne" is eveneens onoverzichtelijk. De J. van Burenstraat is een sluiproute van verkeer vanuit de richting van het Avonturenpark. Het zogenaamde "Voordambos" is een hondenpoepbos geworden. Er zijn parkeerproblemen in de Koemaste vanwege de bezoekers van de Sporthal en van bezoekers die hun vrienden/familie in de straat bezoeken.

De drempel om het verkeer te remmen in de Koemaste ligt een stuk voor de speelplaats. De auto's trekken daarna weer hard op, waardoor het nog steeds onveilig is bij de speelplaats. Verleggen van de drempel richting de speelplaats zou een oplossing zijn. De Kasteelstraat is mooi opgeknapt. Een enkele bewoner zorgt voor overlast in de buurt. Dit tast het woongenot sterk aan. Een directe oplossing, ondanks overleg met onder meer de woningstichting, ziet men niet.

Er is gebrek aan parkeerplaatsen in de Höfte. Er is lawaai van brommers. Er is contact opgenomen met de wijkagent. Dit is inmiddels enkele weken geleden. Er moet nog contact met de bewoner op worden genomen over eventuele maatregelen. De bewoner heeft met verschillende mensen van de politie gesproken. Alleen de wijkagent zelf is niet gesproken.

Vroeg in de morgen is er overlast door bouwvakkers die naar hun werk gaan en een los- en laadplek van een krantendepot. Er wordt dan hard door de straten gereden. Dorpsstraat/Gerhard Boschstraat richting de berg, wordt dat een 30 km zone of een 60 km zone?

Men vindt de beoordeling van het rijgedrag in Haarle nog te positief. Er wordt te hard gereden. Ook bij de scholen. Bij de P. Langedijkstraat/Enkweg/Kerkweg is het groen te hoog, waardoor automobilisten kleine kinderen niet meer zien. Een zebrapad bij de school wordt gemist. Auto's worden op stoepen geparkeerd omdat het aantal auto's toeneemt en de parkeergelegenheid achterblijft. Dit probleem speelt vooral aan de P. Langedijkstraat en de Wolterinksweg.

Bij geen openbaar vervoer in Haarle zou er ter compensatie een hogere parkeernorm moeten zijn. Men vraagt zich af of er in de toekomst weer een treinhalte bij Haarle kan komen.

In de wijk de Höfte in Hellendoorn worden auto's geparkeerd in het groen. In de Wemekampstraat/Kerkekampstraat zijn de wegen te nauw en worden auto's op de stoep geparkeerd. In het centrum van Hellendoorn zijn onvoldoende invalidenparkeerplaatsen. Bij de Jan Barbierschool ontstaan gevaarlijke situaties ten gevolge van parkeren.

Er wordt met te hoge snelheid gereden door de Dorpsstraat en de Gerhard Boschstraat. Ook in de woonwijken moet meer verkeerstoezicht komen. Veel voetpaden worden als fietspad gebruikt. Het uitzicht van de Woerthweg op de Dorpsstraat is slecht. De kruising van de Meester Ponsteenlaan op de de Joncheerelaan wordt als onveilig ervaren. Een aantal bewoners in de Parkweg heeft drempels aangevraagd. Anderen zijn daar fel op tegen, omdat zij dit niet vinden passen bij het landelijke karakter van de straat. Het fietspad langs de Joncheerelaan /Ninaberlaan is erg slecht. Aan de Zuid- en Noord Esweg zijn te weinig bankjes.

Organisatorische opmerking

De uitnodiging kwam wel erg laat en de aankondiging in de krant was dat eveneens.

Bewonersavond Nijverdal en Hulsen

Tijdens de bewonersavond in het hervormd centrum in Nijverdal waren ongeveer 50 mensen aanwezig.

Algemeen

Men herkent zich in de uitkomsten van het onderzoek. Toch worden de positieve scores met een zekere argwaan bekeken.

Niet iedereen heeft goede ervaringen met de meldlijn. Hetzelfde geldt voor de wijkagent. Op een gemaakte afspraak is nooit teruggekomen. Er zijn echter ook goede ervaringen met politie. Op overlastmeldingen van rondhangende jongeren bij het Stut is zeer adequaat gereageerd. Men vindt het jammer dat op de stadswachten wordt bezuinigd. Men vindt dit een goede voorziening. De suggestie wordt gedaan bij het volgende onderzoek de wijken Hulsen en Kruidenwijk te splitsen. Hetzelfde geldt voor de Zeeheldenbuurt en de Wilhelminawijk.

De woning

Als de woningstichting woningen gaat schilderen, dan graag rekening houden met kleuren die door particulieren gebruikt zijn.

De woonomgeving

Het riool in de Prins Bernhardstraat is slecht. Er wonen veel alleenstaanden en het tuinonderhoud laat te wensen over. De speelgelegenheden voor kleinere kinderen in de Prinsessenwijk zijn slecht. Zijn de verbeteringen aan de Mensinkweg voor de kerst klaar? De bewoners zouden dit erg op prijs stellen. In de Bloemenwijk nemen de bewoners zelf de snoeischaar ter hand. De achterpad-verlichting in de Bloemenbuurt is niet goed geregeld. Dit geldt vooral voor de particuliere huiseigenaren. Subsidiemogelijkheden zijn niet bekend en daarnaast vergt het vele bezoeken aan het Raadhuis waar men van het kastje naar de muur wordt gestuurd om vervolgens met lege handen thuis te komen. Veel frustratie.

De voorzieningen

De huisartsenpost is een gevolg van slecht beleid. Openbaar vervoer vanuit de Kruidenwijk functioneert. Het uitbreiden van deze voorziening liep stuk op onbekendheid en gebrek aan vrijwilligers. In de Kruidenwijk wordt een tekort aan winkels ervaren. Er wordt een professionele opvang van jongeren gemist. In de wijk Noetsele zijn nauwelijks speelvoorzieningen aanwezig. De suggestie wordt gedaan bij het dagverblijf voor gehandicapten iets te realiseren. Daar kunnen dan zowel het dagverblijf als de kinderen uit de buurt gebruik van maken. Het instellen van de Centrale Huisartsenpost Almelo wordt als een teruggang gezien. Ook de service bij de huisartsen zelf wordt als minder ervaren. Er wordt vaker een secretaresse ingezet. Ook de ambulancevoorziening baart zorgen. De vele drempels voorkomen korte aanrijdtijden. Het zou mooi zijn als –net als in Rijssen- een specialistenspreekuur in Nijverdal werd gehouden.

Vervuiling

Er moet meer gecontroleerd worden op te vroeg aangeboden vuilcontainers. Disco bezoekers veroorzaken veel troep, bijvoorbeeld langs de Boomcateweg. Kan een blikvanger uitkomst bieden? Soosbezoekers zijn regelmatig verantwoordelijk voor vernielingen. De hondentoiletten dienen regelmatig ververst en ontsmet te worden. Op dit moment wil geen hond naar het hondentoilet. Zwerfvuil wordt geconstateerd in Hulsen, langs de Helmkruidlaan en op het industriegebied nabij MacDonalds. Het publiek dat na het horecabezoek naar huis gaat, veroorzaakt veel overlast. Genoemd wordt de Gereformeerde soos, de discogangers en overigen. In de Zeeheldenbuurt is een schoonmaakactie gehouden van het Ravijn/Stut. Hoewel dit een goede actie van de bewoners zelf was, is het natuurlijk niet de bedoeling.

Overlast en criminaliteit

Er is overlast door alcohol- en drugsgebruik in het centrum. De samenscholing van jongeren in het centrum wordt als bedreigend ervaren. In de Bloemenbuurt zwerft volk langs de achterpaden gedurende de nacht en veroorzaakt vandalisme, geluidsoverlast en sticht soms brandjes. Dit houdt mensen wakker. Meldingen over de klachten hebben niet tot oplossingen geleid. Een enkeling wil zelfs over tot het eigenmachtig instellen van burgerwachten. De bankjes op de markt zijn vergeven van rommel. Omwonenden maken regelmatig schoon. Het is het aangezicht van de gemeente hierop zou geïnvesteerd moeten worden zodat het schoon is, ook in het weekend. Afspraken met de wijkagent moeten worden nagekomen (zie algemeen). Verder blijft de telefonische bereikbaarheid een probleem.

Verkeer

De bewoners wensen een rotonde bij Wibbelink. Aan de Jan Steenstraat is het moeilijk parkeren, omdat er van het tweede parkeerterrein bij het medisch centrum onvoldoende gebruik wordt gemaakt. Ook de Peppel levert parkeerproblemen op.

Aan de Beethovenlaan bij de vrijstaande woningen is het parkeren voor bezoekers problematisch. Gevraagd wordt of er voor vissers en gehandicapten die gebruik maken van de mogelijkheden van de Regge geen extra parkeerplaats kan komen.

Dertig km zones moeten in sommige gebieden beter aangegeven worden, bijvoorbeeld aan de Kerkstraat. Bij de 2e Kampsweg levert het parkeren problemen op als de schietvereniging haar gebouw gebruikt.

De bocht in de Boomcateweg, bedoeld om snelheid te remmen, heeft geen effect.

Rondom het Timmerhuis ontstaan veel problemen doordat het personeel in de buurt parkeert. Het parkeren in de Dahliastraat verspert de uitgang van de bewoners van "de Welle". In Hulsen levert het parkeren in de Olde Blenckestraat problemen op. Verwacht dat door het parkeerbeleid van de gemeente in het centrum de parkeerproblemen in de Bloemenwijk zullen toenemen.

Men is geen voorstander van meer drempels; er moet meer gecontroleerd worden. Op de Nijkerkendijk wordt te hard gereden evenals in de Bloemenwijk. De kruising Nijkerkendijk – Parallelweg zou een rotonde moeten worden. In de Collenstaartweg is de snelheid te hoog en de bocht te onoverzichtelijk hetgeen tot gevaarlijke situaties leidt. Op diverse plaatsen is kunstgras geplaatst op de vluchtheuvels tussen twee wegen. Waarom worden de stroken tussen de fietspaden en de wegen op sommige plaatsen niet meegenomen? Voor het station is het geheel opgeknapt, wanneer is de achterkant van het station aan de beurt?

Parkeren voor bezoekers van de flat van Van Arragon aan de Grotestraat is problematisch. Het parkeren voor de Chinees op de hoek Rijssensestraat /Smidsweg bemmert het uitzicht en is gevaarlijk. Bewoners van de Bloemenwijk zijn bang voor parkeeroverlast zodra de dependance van de Hoge Es is gerealiseerd.

De aangebrachte zebrapaden op de Grotestraat zijn geen verbetering. Er wordt niet voor gestopt. Door meerdere mensen wordt aangegeven dat de oversteekmogelijkheden van de Smidsweg bij kapper Bosch (Schansertweg) en makelaarskantoor Piksen (Molenweg) erbarmelijk zijn. De Schansertweg is dringend aan onderhoud toe. Op de Wolterskampweg wordt te hard gereden. Waarom zijn op het deel tussen de Noetselerweg en de Duivenbreeweg geen drempels aangebracht? Het verkeershandhavingsbeleid in de wijken is slecht. Op het Henri Dunantplein en het Keizerserf worden voetgangers vaak (bijna) omvergereden door fietsers. Is het niet mogelijk dit wat beter te geleiden? De drempels in de Koersendijk zijn te hoog.

Bewonersavond Daarle en Daarlerveen

In buurthuis Kadiek te Daarle werd de derde bewonersavond gehouden. Er waren 20 bewoners aanwezig.

Algemeen

De afhandeling van vragen aan de gemeente duurt te lang. In Daarlerveen duurt de verbouwing van de kerk te lang. Men denkt dat dit o.a. komt omdat er geen goede integrale afspraken zijn gemaakt. In Daarle wil men graag weten wat er gebeurt met de oude slagerij. Wanneer komen er appartementen?

De woonomgeving

In Daarlerveen aan de Kievitsweg is de staat van de speelvoorzieningen slecht. Er staan nog oude kapotte spullen. De plaats van de prullenbak moet beter in het zicht komen. De speelplaats in Daarlerveen aan de Gozem Gritterstraat is één modderpoel. In Daarlerveen aan de Gozem Gritterstraat en in Daarle aan de Dalvoordeweg zit de lantaarnpaal in de kruin van de boom. Geeft hierdoor onvoldoende licht.

De voorzieningen

Inwoners van een kern moeten aangemoedigd worden zoveel mogelijk in die kern te kopen. De slechte score voor medische voorzieningen wordt in Daarle verklaard door het wegvallen van de huisartsenpost en het vertrek van de fysiotherapeut. Daarnaast speelt het instellen van de centrale huisartsenpost in Almelo (CHPA). Voor Daarlerveen geldt ook het instellen van de CHPA. Voorheen kon men naar de dienstdoende arts op 5-6 km afstand. De CHPA is ruim 15 km.

Vervuiling

In zowel Daarle als Daarlerveen is men goed te spreken over de onderhoudsploeg die 14 dagen per jaar ter beschikking staat.

Overlast en criminaliteit

In zowel Daarle als Daarlerveen zou men het goed vinden als de wijkagent soms op de fiets door het dorp gaat. Ook zou het goed zijn als hij eens in deze kernen spreekuur houdt. Plaatselijk Belang Daarlerveen heeft hierover binnenkort een gesprek met de afdelingschef politie in Nijverdal.

Verkeer

Aan de Kievitsweg en Meeuwenweg is het parkeren s'avonds en in het weekend slecht. Er is onvoldoende parkeergelegenheid en dit leidt tot gevaarlijke situaties. In de 30 km gebieden wordt te hard gereden. Openbaar vervoer is te duur. Heb je geen auto dan kom je in een isolement. Op het voetpad bij de Gozem Gritterstraat wordt veel door de jeugd gefietst. Dit levert voor ouderen gevaarlijke situaties op. In Daarlerveen is vooral het parkeren in de woonwijken (Zwanenweg, Meeuwenweg) een probleem (vooral bij de oudere woningen). In Daarle wordt vooral de Zandkuilenweg genoemd. Daar wordt aan één kant geparkeerd. Gevolg daarvan is dat aan de andere kant de wegberm kapot wordt gereden. In Daarle wordt ook nog aandacht gevraagd voor voldoende parkeerplaatsen bij de Ark.

In Daarle en Daarlerveen rijdt nog een buurtbus. Dit is een voorziening die vooral moet blijven. Suggestie wordt gedaan de haltetijden nog eens bekend te maken in het huis-aan-huisblad. In Daarlerveen heeft men ook nog een treinvoorziening, maar de wachttijden zijn soms erg lang. Daardoor is de lijn minder aantrekkelijk.

In Daarlerveen is men niet te spreken over de verkeershandhaving. Dit geldt zowel voor de 30 km gebieden als de andere wegen. Er moet meer tijdens de spitsuren gecontroleerd worden. Vanaf het bedrijventerrein in Aadorp naar Vroomshoop wordt gebruik gemaakt van een sluiproute (via de Aadorpweg, Nieuwe Daarler-

veenseweg en Brugstraat). In Vroomshoop zijn de fietsstroken langs de Smidsstraat breder dan op Hellendoorns grondgebied. Dit is onlogisch en minder veilig. Verzoek om het onverharde deel Brugstraat richting Vriezenveensewijk (noordkant van het kanaal) naar de nummers 24a en 25 te verharden. In Daarlerveen vindt men de belijning op de Hellendoornseweg slecht. In Daarle vraagt men zich af waarom tijdens de spits de Dalvoordeweg afgesloten is voor zowel vrachtwagens als gewone wagens. Vrachtwagens is logisch, maar gewone auto's niet. Daardoor komt het verkeer allemaal door de kern Vroomshoop.

Complimenten worden uitgedeeld voor het opknappen van het fietspad langs de Hellendoornseweg.

Vergelijking indicatoren 2001 - 2004

Bij de eerste meting van de leefbaarheid in 2001 zijn de 56 vragen geclusterd en omgerekend tot een 15tal indicatoren. Dit is gedaan door de oordelen van de bewoners voor verschillende vragen op één thema op te tellen en te delen door het aantal mensen dat de vraag beantwoord heeft.

In 2004 is ervoor gekozen om deze methodiek in de rapportage los te laten. Aangezien de verschillende vragen over leefbaarheid niet alle even zwaar wegen geeft de som van de afzonderlijke vragen niet hetzelfde beeld als de informatie van de afzonderlijke vragen. Iedere vraag heeft een eigen gewicht. In de rapportage zijn de vragen dan ook afzonderlijk naar thema gepresenteerd.

Om toch een vergelijking met de uitkomsten van 2001 te kunnen maken is in deze bijlage de tabel met de uitkomsten op de indicatoren voor 2004 opgenomen. De tweede tabel laat de verschillen zien tussen de beide metingen.¹

voetnoot

¹ RIGO Research en Advies staat niet in voor de waarde van de indicatoren en verwijst voor de interpretatie van de gegevens naar de uitkomsten in de rapportage.

Úitkomsten 2004	Woningen	Woonomgeving	Groenvoorzieningen	Speelvoorzieningen	Voorzieningen	Sociaal economische samenstelling	Etnische samenstelling	Sociale structuur	Overlast van personen	Vuil en stank	Ongewenste activiteiten	Criminaliteit	Veiligheid	Verkeer	Totaaloordeel
Zeeheldenwijk, Wilhelminawijk	7,5	6,8	6,8	5,0	7,2	7,6	7,2	7,6	9,0	8,6	8,8	8,7	7,6	7,5	8,0
Nijverdal West/Noetsele I/II/III, Hexel	7,8	7,2	7,1	6,2	7,0	7,5	7,3	7,7	9,2	8,8	9,1	8,9	8,0	7,5	8,2
Nijverdal Centrum	7,8	7,0	6,5	4,6	7,1	7,5	7,3	7,4	9,1	8,8	8,6	8,6	7,6	7,3	7,8
Bloemen- / Schilderswijk	7,4	6,9	6,6	5,5	7,2	7,4	7,3	7,3	8,9	8,8	8,9	8,9	7,6	7,5	8,0
Prinsessenwijk	7,7	7,0	6,5	5,6	7,3	7,4	7,3	7,5	8,8	8,6	9,0	8,9	7,7	7,3	8,0
'n Oaln Diek	7,8	7,1	6,7	6,5	7,0	7,4	7,3	7,7	8,9	8,5	8,9	8,7	7,7	7,2	7,9
De Brake, Konijnenberg	7,4	7,2	6,8	6,1	6,8	7,4	7,1	7,3	8,5	8,4	8,8	8,6	7,5	7,3	8,0
Nijverdal Oost, 't Lochter, Boersingel	7,7	6,9	6,8	6,1	6,6	7,4	7,2	7,5	8,8	8,6	9,1	9,0	7,4	7,6	7,9
Groot Lochter	7,8	6,7	6,7	6,4	6,8	7,4	7,3	7,4	8,5	8,5	8,8	8,5	7,5	7,8	7,9
De Blokken	7,2	6,8	6,6	6,1	7,1	6,9	6,7	7,1	8,3	8,1	8,7	8,4	7,6	7,1	7,6
Hulsen Dorp, Kruidenwijk	8,1	7,0	6,8	6,5	6,9	7,5	7,2	7,2	8,6	8,5	8,7	8,6	7,5	7,3	7,8
Hellendoorn Centrum, Den Dam	7,6	7,0	6,7	5,0	6,7	7,4	7,3	7,6	8,9	8,6	8,8	8,5	7,8	7,1	8,0
De Höfte	7,9	6,8	6,7	6,6	6,6	7,5	7,3	7,7	8,6	8,5	9,0	8,5	7,5	7,5	8,0
De Blenke	7,4	7,3	7,4	7,3	6,8	7,4	7,3	7,5	8,4	8,8	8,9	8,6	7,7	7,7	7,9
De Zuid Es, De Noord Es, Hellendoorn	7,7	6,9	6,8	5,6	6,7	7,2	7,2	7,6	9,1	8,8	9,2	9,0	7,8	7,8	8,1
Haarle Dorp	7,9	7,0	6,9	6,2	6,4	7,3	7,4	7,6	8,7	8,5	8,9	8,6	7,9	7,7	8,1
Daarle Dorp	7,8	6,8	6,3	6,7	5,8	7,3	7,2	7,6	9,3	9,0	9,3	8,9	7,9	7,9	8,0
Daarlerveen Dorp	7,7	6,9	6,6	5,5	5,7	7,2	7,3	7,5	8,9	8,5	9,0	8,9	7,6	7,6	7,8
Gemeente Hellendoorn	7,7	7,0	6,7	6,0	6,8	7,4	7,2	7,5	8,8	8,6	8,9	8,7	7,7	7,5	7,9

Vershil 2004 - 2001	Woningen	Woonomgeving	Groenvoorzieningen	Speelvoorzieningen	Voorzieningen	Sociaal economische samenstelling	Etnische samenstelling	Sociale structuur	Overlast van personen	Vuil en stank	Ongewenste activiteiten	Criminaliteit	Veiligheid	Verkeer	Totaaloordeel
Zeeheldenwijk, Wilhelminawijk	-0,1	0,0	0,3	-0,5	0,2	0,0	-0,3	0,1	0,7	0,5	0,5	0,6	0,7	0,6	0,0
Nijverdal West/Noetsele, Hexel	0,2	0,5	0,4	0,1	0,1	-0,2	-0,2	0,1	1,1	0,8	0,9	1,0	1,0	0,6	0,4
Nijverdal Centrum	0,4	-0,1	0,3	-0,2	-0,2	0,0	-0,2	0,1	0,7	0,7	0,7	1,0	0,4	0,5	0,1
Bloemen- / Schilderswijk	0,1	0,1	0,2	-0,7	0,0	-0,2	-0,1	-0,2	0,8	0,8	0,8	1,1	0,7	0,6	0,2
Prinsessenwijk	0,3	0,3	0,0	-0,3	0,0	-0,1	-0,3	0,2	0,7	0,7	1,0	1,1	0,8	0,8	0,4
'n Oaln Diek	0,3	0,5	0,1	0,7	-0,2	-0,2	0,0	0,1	0,7	0,6	0,8	1,0	0,8	0,7	0,3
De Brake, Konijnenberg	-0,1	0,4	0,3	-0,1	0,1	-0,1	-0,3	0,0	0,3	0,4	0,6	0,8	0,4	0,5	0,2
Nijverdal Oost, 't Lochter, Boersingel	0,3	0,1	0,7	0,1	-0,1	-0,1	-0,2	0,1	0,4	0,3	0,7	0,9	0,4	0,6	0,2
Groot Lochter	0,7	0,1	0,4	-0,3	-0,2	0,1	0,3	0,2	0,6	0,7	0,7	0,9	0,6	0,6	0,4
De Blokken	0,2	0,5	0,3	0,3	0,1	-0,3	-0,3	0,1	0,5	0,4	0,8	0,9	0,6	0,2	0,2
Hulsen Dorp, Kruidenwijk	0,3	0,0	0,3	-0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,5	0,5	0,5	0,7	0,3	0,3	0,0
Hellendoorn Centrum, Den Dam	0,2	0,2	0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	0,1	0,8	0,6	0,8	0,9	1,1	1,1	0,3
De Höfte	0,0	0,0	0,2	-0,4	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,2	0,2	0,6	0,7	0,5	0,3	0,3
De Blenke	0,6	0,5	0,6	0,4	0,0	-0,1	0,1	0,0	0,5	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,3
Zuid Es, De Noord Es, Hellendoorn	0,1	0,2	-0,1	-0,5	0,2	-0,3	-0,1	0,1	1,0	0,8	0,9	1,2	1,1	0,9	0,3
Haarle Dorp	0,4	0,2	0,2	0,3	0,0	-0,2	0,1	-0,1	0,2	0,5	0,7	1,6	1,0	0,8	0,3
Daarle Dorp	0,2	-0,2	-0,4	0,6	-0,5	-0,3	-0,4	-0,3	0,8	0,9	0,9	0,9	1,2	1,0	0,2
Daarlerveen Dorp	0,3	0,3	0,2	-0,1	-0,3	-0,1	0,2	-0,1	0,8	0,6	0,7	1,0	0,7	1,4	0,1
Gemeente Hellendoorn	0,3	0,3	0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,0	0,6	0,6	0,7	0,9	0,8	0,7	0,2